

**VERSLO ĮMONIŲ
INFORMACINIŲ
SISTEMŲ
PRITAIKYMAS
DARBUI SU EURU**

KODĖL REIKALINGA PRITAIKYTI INFORMACINES SISTEMAS EURO ĮVEDIMUI?

Euro įvedimas Lietuvoje neišvengiamai palies verslo įmonių valdomas informacines sistemas, kuriose šiuo metu atliekami bet kokie veiksmai su piniginiiais vienetais – litais. Paprastai tai – informacinės sistemos, kuriose išrašomos ir apdorojamos sąskaitos, apskaičiuojamas darbo užmokestis, vykdoma finansų apskaita, prekių pirkimas ar pardavimas, bilietų užsakymas ar pardavimas, atsargų kontrolės apskaita ir t. t. Taip pat eurai turės būti pritaikyta įmonių naudojama techninė įranga, kurios pagalba apdorojami gryniesi pinigai, tai – kasos aparatai, įvairūs pardavimo terminalai ir pan., bei su šia įranga tiesiogiai susietos informacinės sistemos. Todėl labai svarbu laiku pritaikyti verslo naudojamas informacines sistemas darbui su euru ir užtikrinti, kad euro įvedimas nesukeltų neigiamų

pasekmių įmonei. Kuo daugiau informacinėje sistemoje atliekama funkcijų, susijusių su piniginių vienetų informacijos apdorojimu, tuo anksčiau turi būti pradėtos informacinės sistemos pritaikymo euro įvedimui veiklos.

NUO KO PRADĖTI?

Informacinių sistemų ir techninės įrangos pritaikymo darbui su euru veiklas įmonėms tikslinga pradėti nuo informacinių sistemų, kurioms euro įvedimas turės poveikį ir kurios turės būti modifikuojamos, sąrašo sudarymo, bei techninės įrangos (pvz., kasos aparatai, mokėjimo terminalai ir pan.), kuri turės būti adaptuota arba atnaujinta, sąrašo sudarymo.

Tam, kad būtų lengviau įvertinti, kokias informacines sistemas ir techninę įrangą įmonei reikia pritaikyti darbui su euru, toliau pateikiamas kontrolinis klausimų sąrašas įmonėms:

- Ar įmonė naudoja informacines sistemas, kuriose atliekamos operacijos ar saugomi duomenys išreikšti piniginiiais vienetais – litais?

- Ar įmonėje naudojama techninė įranga, kurią paveiks litų keitimas į eurus, pavyzdžiui kasos aparatai ar pardavimų terminalai?

- Ar naudojama informacinė sistema gali dirbti daugiau negu su viena valiuta?

- Ar informacinė sistema leidžia nustatyti/pakeisti valiutų kodus?

- Ar galima informacinėje sistemoje pilnai konvertuoti litus į eurus, pakeičiant laukų pavadinimus, ar būtina informacinėje sistemoje sukurti papildomus laukus?

- Ar informacinėje sistemoje naudojamos vartotojo sąsajos, kuriose apjungiami skirtingų informacinių sistemų duomenys? Jeigu taip, ar būtina dėl minėtos sąsajos vienu metu keisti valiutą visose sistemose vienu metu, ar tai galima atlikti etapais?

- Ar informacinės sistemos yra sujungtos su verslo partnerių sistemomis, ar jos bus ir toliau sujungtos po informacinės sistemos pritaikymo darbui su euru? Ar iš šių sistemų, ar į jas perduodami duomenys išreikšti litais?

Atsakymai į šiuos klausimus padės įmonei įvertinti, kokios informacinės sistemos ir techninė įranga, ir kokia apimtimi, turi būti pritaikytos darbui su euru. Siekiant tiksliai atsakyti į šiuos klausimus, įmonėms rekomenduojama kreiptis į jų naudojamos programinės įrangos ar informacinių sistemų kūrėjus, ar informacinių technologijų specialistus. Įmonėms, kurios tvarko ir naudoja mokėjimų informacines sistemas, taip pat rekomenduojama kreiptis ir į kredito bei mokėjimų įstaigas. Be to, siekiant tinkamai parengti naudojamas informacines sistemas bei techninę įrangą euro įvedimui ir išvengti nepageidaujamų padarinių, būtina konsultotis ir derinti informacinių sistemų pritaikymo darbus su verslo partneriais, su kuriais automatizuotai keičiamasi duomenimis.

KOKIE YRA BENDRIEJI INFORMACINIŲ SISTEMŲ PRITAIKYMO DARBUI SU EURU PRINCIPAI?

- ✓ Naudojamos informacinės sistemos, atsižvelgiant į jų apimtį, gali būti modifikuojamos ar atnaujinamos, arba keičiamos naujomis informacinėmis sistemomis, siekiant įvykdyti visus reikalavimus, susijusius su euro įvedimu. Rekomenduojama, kad bet kokia nauja programinė ir kita įranga, kurią smulkios ir vidutinės įmonės įsigyja pasirengimo euro įvedimui metu, būtų iš karto pritaikyta darbui su euru, taip išvengiant papildomų pritaikymo veiklų ir išlaidų.
- ✓ Pritaikant informacines sistemas darbui su euru, tikslinga apsvarstyti galimybę informacinės sistemos pritaikymo darbui su euru veiklas apjungti į didesnės apimties informacinių technologijų kūrimo ar diegimo projektą (jeigu toksai įmonėje yra planuojamas), kuris būtų įgyvendinamas nepriklausomai nuo to ar bus įvedamas euras, ar ne. Toks darbų apjungimas padėtų sumažinti informacinių sistemų pritaikymo darbui su euru kaštus. Kitas galimas sprendimas – visą dėmesį skirti tik informacinių sistemų pritaikymo darbui su euru veikloms, o kitas informacinių technologijų kūrimo ar diegimo veiklas atidėti vėlesniam laikotarpiui.
- ✓ Pritaikant informacines sistemas darbui su euru, būtina atkreipti dėmesį į tai, kad turi būti užtikrintas informacinių sistemų, turinčių sąsajų su kitų įmonių (verslo partnerių, tiekėjų ir pan.) informacinėmis sistemomis, suderinamumas ir veiklos tęstinumas po euro įvedimo dienos.
- ✓ Prieš galutinai konvertuojant istorinius duomenis į eurus, patariama pasidaryti visų duomenų kopijas, kad, esant poreikiui, jie būtų prieinami.
- ✓ Rekomenduojama siekti, kad informacines sistemas pritaikant euro įvedimui nebūtų keičiamos esamos informacinių sistemų funkcinės galimybės.
- ✓ Siekiant užtikrinti tinkamą informacinių sistemų veikimą nuo pat pirmos euro įvedimo dienos, visi informacinių sistemų pakeitimai turi būti kruopščiai (atidžiai) ir kelis kartus testuojami. Siūlome testavimus atlikti ir užbaigti kiek įmanoma anksčiau (pvz., du mėnesiai iki euro įvedimo dienos), kad laiku suspėti atlikti visas būtinas informacinių sistemų pritaikymo darbui su euru veiklas.
- ✓ Būtina atkreipti dėmesį, kad prekių ir paslaugų kainų skelbimą elektroninėje erdvėje reglamentuoja Lietuvos Respublikos euro įvedimo įstatymas [Projektas] ir Prekių ir paslaugų kainų nurodymo dvejopo kainų skelbimo laikotarpiu rekomendacijos, patvirtintose Lietuvos Respublikos ūkio ministro įsakymu [Projektas].

KAIP ĮMONĖMS PRITAIKYTI EURUI NAUDOJAMAS FINANSŲ VALDYMO INFORMACINES SISTEMAS?

Įmonės iki euro įvedimo dienos turi pasirengti, kad jų naudojamos finansų valdymo, apskaitos, ataskaitų ir kitos informacinės sistemos būtų pritaikytos prie atsiskaitymų, apskaitos ir atskaitomybės rengimo eurai, ir būtų užtikrintas šių sistemų veiklos tęstinumas po euro įvedimo dienos. Pritaikant informacines sistemas, kuriose tvarkomi įmonių finansiniai duomenys, būtina atkreipti dėmesį į šias aplinkybes:

- ✓ Informacinėse sistemose formuojami įvairūs ataskaitiniai dokumentai (finansų, statistikos ir kitų tipų ataskaitos, deklaracijos, pažymos ir kt.) už laikotarpį, pasibaigiantį iki euro įvedimo dienos (prireikus – ir už ankstesnius laikotarpius), neatsižvelgiant į duomenų pateikimo datą, turi būti rengiami ir teikiami valstybės institucijoms sumas nurodant litais, o dokumentuose, kuriuos formuojant bus naudojami duomenys, apskaityti po euro įvedimo dienos, – šias sumas nurodant eurai;
- ✓ Rekomenduojama nuo euro įvedimo dienos, atliekant finansinius skaičiavimus arba formuojant ataskaitinius dokumentus eurai, informacinėse sistemose nekeisti algoritmų ir naudoti laikotarpių iki euro įvedimo dienos duomenis, perskaičiuotus į eurus;
- ✓ Konvertuojant ankstesnių laikotarpių duomenis iš litų į eurus, siekiant išvengti klaidų, būtina užtikrinti, kad tie patys duomenys būtų konvertuojami vienodu būdu visais atvejais. Įmonėms dažnai tenka lyginti įvairius finansinius duomenis su ankstesniais periodais, atsižvelgiant į tai, lyginimo tikslais ir ankstesnių periodų duomenys turėtų būti konvertuojami iš litų į eurus;
- ✓ Finansinėse informacinėse sistemose dažnai naudojamos kritinės arba ribinės reikšmės, kurias pasiekus informacinė sistema aktyvuoja tam tikras procedūras. Šias kritines reikšmes taip pat reikia konvertuoti į eurus, siekiant išvengti nepageidaujamų informacinės sistemos veiksmų;
- ✓ Euro įvedimo dieną turto, įsipareigojimų, nuosavybės likučių ir kitas litais išreikštas galutines sumas rekomenduojama perskaičiuoti į eurus, prieš tai duomenis informacinėse sistemose išsaugant litais.